

**Plačna vrzel med spoloma in njen vpliv na
pokojnine**

Dr. Živa Humer, Mirovni inštitut

**PLAČNA IN POKOJNINSKA VRZEL MED
SPOLOMA: KAKO JU ODPRAVITI?**

Mednarodna konferenca

Ljubljana, 6. junij 2019

ZSSS, Dalmatinova 4, Ljubljana

Evropski projekt **Promote Equal Pay to Diminish Pension Gap, Poverty and Social Exclusion** (2014–2016):

- vpliv spolne plačne vrzeli na pokojninsko spolno vrzel ter s tem povezane feminizacije revščine;
- enako plačilo za enako delo kot ključni dejavnik preprečevanja tveganja revščine v starosti.

• Spolna plačna in spolna pokojninska vrzel v Sloveniji nista prepoznani kot pomembni temi na politični agendi, še manj v praksi (ni politik, mehanizmov, ukrepov za zmanjševanje in odpravo plačnih in pokojninskih vrzeli med spoloma).

Leta 2015 objavljena študija EK o pokojninski spolni vrzeli v EU27:

- Povprečje pokojninske vrzeli med spoloma v EU27 je 39 %, kar je dvakrat več kot plačna vrzel, ki je znašala 16 %.
- Tudi v Sloveniji, ki ima eno nižjih vrzeli v povprečnih plačah žensk in moških (8,1 odstotka), je pokojninska vrzel visoka in je znašala 24 odstotkov.
- Slovenija se umešča med države z najvišjo stopnjo tveganja revščine starejših žensk.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU 27	Skupaj	18,9	17,9	15,9	15,8	14,4	13,7	13,7	14,0
Starost	Moški	15,6	14,9	12,9	13,0	12,2	11,3	11,2	11,7
65+	Ženske	21,4	20,2	18,2	18,0	16,1	15,5	15,7	15,9
Slo	Skupaj	21,3	20	20,2	20,9	19,6	20,5	17,1	17,2
Starost	Moški	11,7	11,4	9,5	10,5	11,7	13,2	10,8	10,2
65+	Ženske	27,5	25,5	27,1	27,8	25	25,5	21,6	22,2
EU 27	Skupaj	21,4	20,4	18,1	17,9	15,7	14,8	15,1	15,4
Starost	Moški	17,1	16,8	14,5	14,4	12,8	11,9	11,7	12,1
75+	Ženske	24,2	22,8	20,5	20,3	17,9	16,9	17,6	17,8
Slo	Skupaj	25,9	25,2	26	27	24,5	26	21,1	21,1
Starost	Moški	12,4	12,1	10,7	12	12	12,6	9,7	10,2
75+	Ženske	32,2	31,4	34	34,6	31,5	33,5	27,4	27,5

Vir: Leskošek 2017 (Eurostat).

Stopnja tveganja revščine starejših od 65 in od 75 let je v Sloveniji med najvišjimi v EU.

Zanimivo je, da se po študiji EK o spolni pokojninski vrzeli Slovenija umešča v skupino petih držav EU (Švedska, Romunija, Italija Norveška in Slovenija), v katerih je pokojninska vrzel okoli 30 %, in ne na primer med vzhodnoevropske države z najnižjo pokojninsko vrzeljo v EU, kot so Litva (15 %), Madžarska (15 %), Češka (13 %), Latvija (9 %), Slovaška (8 %) in Estonija (4 %).

Pokojninska vrzel med spoloma glede na starostne skupine, EU-28, 2012

	65 in več	65-69	70-74	75 in več	Razlika v pokojninskem razkorak med starostno skupino od 65 do 69 let in starejšimi nad 75 let
SI	24%	16%	20%	31%	15%
EU-28	38%	38%	41%	37%	-1%

VIR: Izračuni Evropskega inštituta za enakost spolov na podlagi mikro podatkov EU-SILC

Kako pojasniti, zakaj ima Slovenija najnižjo razliko v plačah med spoloma v EU in hkrati tako visoko pokojninsko vrzel?

- kategorije pokojnin, do katerih so ženske upravičene v bistveno večjem obsegu kot moški, hkrati pa so te pokojnine izredno nizke.
- visok delež zgodnje upokojenih žensk tudi zaradi strukturne brezposelnosti.
- sektorske plačne razlike, ki so neprimerljivo višje kot je povprečna plačna razlika v Sloveniji – feminizirana področja dela – nizka plačila.

Ekonomске neenakosti po spolu se akumulirajo skozi življenjski potek žensk in naložijo v starosti – feminizacija revščine.

Predlogi za izboljšanje stanja:

- Vzpostaviti mehanizme evidentiranja, poročanja in sankcioniranja plačne vrzeli med spoloma na ravni sektorjev in posameznih podjetij.
- V kolektivne pogodbe vključiti prepoved plačne vrzeli med spoloma.
- Spodbujati mlade v izbiro spolno atipičnih poklicev.
- Zaposlitve v nizko vrednotenih skrbstvenih delih bi bilo potrebno višje vrednotiti.

- Povečati ozaveščenost o plačni in pokojninski vrzeli med spoloma med sindikati, delodajalci, mediji in oblikovalci politik.
- Financirati raziskave o plačni vrzeli, pokojninski vrzeli in revščini žensk v starosti ter njihovem součinkovanju.
- Pokojnine, ki ne dosegajo praga revščine, sofinancirati do višine praga revščine kot npr. v sosednji Avstriji.

Najlepša hvala za vašo pozornost!

